

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/230/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6416209949
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6416209949.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobcu J. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v M., J. č. XXX/XX, zastúpeného právnym zástupcom AS Legal s.r.o., IČO: 36857688, so sídlom v Bratislave, Hlučínska č. 1, v mene ktorého pred súdom koná JUDr. Milan Šulva, advokát a konateľ, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorého pred súdom koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie 27.341,45 € a o uloženie povinnosti žalovanému písomne sa žalobcovi ospravedlniť za nezákonné rozhodnutie, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 4C/163/2016-112 zo dňa 09.05.2018, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému písomne sa ospravedlniť žalobcovi (prvý výrok) a vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- € (druhý výrok) m e n í tak, že v tejto časti žalobu žalobcu z a m i e t a.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (tretí výrok) p o t v r d z u j e.

Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalovaného.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť písomne sa žalobcovi ospravedlniť za uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 ako nezákonné rozhodnutie spôsobom a v znení uvedenom vo výroku rozsudku (prvý výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (druhý výrok), v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol (tretí výrok) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (štvrtý výrok).

1.2 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním, podľa ktorého uznesením vyšetrovateľa zo dňa 14.03.2012 bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie žalobcovi za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona a za prečin výtržníctva podľa § 364 ods.1 písm. a) Trestného zákona; proti uvedenému uzneseniu nepodal žalobca (v časti o vznesení obvinenia) sťažnosť; prokurátor podal dňa 14.03.2013 obžalobu na žalobcu na súd, o ktorej Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom sp. zn. 1T/38/2013 zo dňa

24.10.2013 tak, že žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (žalobca); odvolanie prokurátora a poškodeného proti uvedenému rozsudku Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 4To/7/2014 zo dňa 12.02.2014 zamietol; dňa 01.04.2016 doručil žalobca Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú ministerstvo odstúpilo na vybavenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky; Generálna prokuratúra Slovenskej republiky listom zo dňa 17.05.2016 žalobcovi oznámila, že jeho nárok neuspokojí.

1.3 Podľa právneho posúdenia veci zo strany súdu prvej inštancie predstavuje predmetné uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 v dôsledku oslobodenia žalobcu spod obžaloby nezákonné rozhodnutie; súd prvej inštancie dospel k názoru, že vzhľadom na to, že žalobca nepodal riadny opravný prostriedok voči nezákonnému rozhodnutiu a v spore nebol preukázaný ani prípad hodný osobitného zreteľa žalobca nemá nárok na uplatnenú náhradu škody spočívajúcu v trovách obhajoby v sume 2.341,45 € a preto žalobu žalobcu v tejto časti zamietol; na druhej strane dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná ohľadne uplatneného nároku na uloženie povinnosti žalovanému písomne sa ospravedlniť žalobcovi a čiastočne aj ohľadne uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 ako nezákonné rozhodnutie považoval za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcu, pričom na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že písomné ospravedlnenie a nemajetková ujma v sume 2.000,- € zodpovedajú ujme žalobcu, preto v prevyšujúcej časti uplatnenej nemajetkovej ujmy žalobu žalobcu zamietol.

1.4 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 1, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2 a 3, § 18 ods. 1, 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) v spojení s § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný prostredníctvom svojho zástupcu včas odvolanie zo dňa 16.05.2018 (č.l. 120-122 spisu). Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v rozsahu výroku o uložení povinnosti písomne sa ospravedlniť žalobcovi (prvý výrok) a vo výroku o uložení povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- € (druhý výrok). Vyjadril názor, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Vyjadril názor, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ustanovenie § 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého právo náhradu škody podľa § 6 ods. 1 uvedeného zákona možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok; súd prvej inštancie pri aplikácii tohto ustanovenia v rozpore so súdnou praxou použil zužujúci výklad a ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. aplikoval len na časť uplatnenej náhrady škody v sume 2.341,45 € spočívajúcej v trovách obhajoby a nie aj na uplatnený nárok z titulu nemajetkovej ujmy; argumentoval, že takýto zužujúci výklad ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je v rozpore so zmyslom a účelom zákona, pretože pojem náhrada škody v ustanovení § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je legislatívnou skratkou a preto tento pojem zahŕňa aj škodu, ušlý zisk ako aj nemajetkovú ujmu a náhradu trov konania, teda všetky nároky, ktoré je možné uplatňovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z.; ďalej argumentoval, že právny poriadok (konkrétne Trestný poriadok) dáva k dispozícii riadne opravné prostriedky, ktorými je možné čeliť prípadnej nezákonnosti, preto možno od žalobcu opodstatnenie požadovať, aby tieto prostriedky využíva na predchádzanie nezákonného stavu a vzniku škody; vyjadril názor, že nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy je zásadne podmienený vyčerpaním opravného prostriedku, ktoré je zásadnou podmienkou úspešného uplatnenia práva na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., pričom len v prípadoch hodných osobitného zreteľa sa žalobca môže domáhať náhrady škody aj keď opravný prostriedok nevyužil; nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že samotné oslobodenie žalobcu spod obžaloby spôsobuje nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, keď konštatoval že aj v prípade nejednoznačnej dôkaznej situácie v prípravnom konaní je prokurátor povinný podať obžalobu na obvineného, keď ani samotný žalobca netvrdil porušenie žiadnych základných zásad trestného konania; ďalej vyjadril názor, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie priznaného

nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože na podporu jeho tvrdení boli vypočítaní svedkovia, ktorí nevyjadrili objektívne, čo vyplýva z ich príbuzenského, resp. priateľského vzťahu k žalobcovi a súd prvej inštancie tieto výpovede riadne nevyhodnotil; na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcu v napadnutom rozsahu zamietne.

2.1.2 Žalobca vo vyjadrení zo dňa 18.06.2018 (č.l. 144-146 spisu) k odvolaniu žalovaného prostredníctvom svojho právneho zástupcu odmietol argumentáciu žalovaného proti charakteru predmetného uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 ako nezákonného rozhodnutia s poukazom na skutočnosť, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený len v dôsledku skutočnosti aplikácie zásady v pochybnostiach v prospech obvineného (in dubio pro reo), pretože táto predmetná tradícia žalovaného je v rozpore s ustálenou súdnou praxou (žalobca v tomto smere poukázal najmä na rozhodnutie uverejnené v zbierke ako R 37/2014); záver súdu prvej inštancie o nezákonnosti predmetného uznesenia o vznesení obvinenia je preto v súlade s ustálenou súdnou praxou ako aj princípom právnej istoty; podrobne argumentoval aj v prospech záveru o preukázaní jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola prisúdená napadnutým rozsudkom, ktoré nemohlo byť spochybnené len samotnou skutočnosťou, že svedkami boli jeho rodinní príslušníci a ak kamarát, pretože práve tieto osoby tvoriace súkromnú sféru jeho života, môžu najlepšie preukázať nepriaznivý vplyv nezákonného rozhodnutia na jeho osobu; na základe uvedeného v plnom rozsahu zotrval na podanom odvolaní.

2.1.3 Žalovaný v replike zo dňa 25.06.2018 (č.l. 149 spisu) prostredníctvom svojho zástupcu uviedol, že trvá na dôvodoch a obsahu svojho odvolania ako aj na ostatných svojich vyjadreniach produkovaných v priebehu konania.

2.2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal aj žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 28.05.2018 (č.l. 130-133 spisu). Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ohľadne uplatnenej náhrady škody z titulu trov obhajoby (tretí výrok) a v rozsahu výroku o trovách konania (štvrtý výrok). Súdu prvej inštancie vyčítal, že nesprávnym procesným postupom porušil jeho právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Vyjadril názor, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku pri rozhodovaní správne vychádzal z názoru, že uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 predstavuje nezákonné rozhodnutie; stotožnil sa so súdom priznanou výškou nemajetkovej ujmy ako aj s povinnosťou uloženou žalovanému písomne sa mu ospravedlniť; nemohol sa však stotožniť so zamietnutím jeho žaloby pohľadom uplatnenej náhrady škody z titulu trov obhajoby; v tomto smere súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že pre priznanie náhrady škody z titulu trov obhajoby musí byť splnená podmienka podania riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia ako nezákonnému rozhodnutiu, pričom táto podmienka nebola splnená; v tomto smere vyjadril názor, že judikatúra súdov vo vzťahu k tejto podmienke nároku na náhradu škody zohľadnila spornú efektívnosť sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia s tým, že jej nevyužitie nemôže viesť k vzdaniu sa základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím ako aj to, že podanie sťažnosti nie je povinnosťou obvineného a niekedy z hľadiska taktiky obhajoby nemusí byť na jeho prospech; argumentoval, že Najvyšší súd Českej republiky vo vzťahu k obdobnému ustanoveniu § 8 ods. 3 zákona č. 82/1998 Sb. rozsudkom veľkého senátu sp. zn. 31Cdo/2805/2011 zo dňa 13.06.2012 rozhodol, že obvinenému patrí proti štátu nárok na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním, aj keď nepodal sťažnosť proti uzneseniu o začatí trestného stíhania, ibaže by boli v konkrétnom prípade dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady škody; vyjadril názor že práve tento prístup vynútený ochranou základných práv viac zodpovedá zmyslu a účelu inštitútu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím; argumentoval, že aj vzhľadom na vyjadrenie žalovaného, že prokurátor nemal v jeho prípade inú možnosť ako podať obžalobu na súd, možno uzavrieť, že podanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia by bolo neúčelné a zbytočné; súčasne je zrejmé, že v predmetnom trestnom konaní sa dostatočne aktívne bránil a účelne uplatňoval všetky dostupné práva obvineného, resp. obžalovaného, čo napokon aj viedlo k vydaniu oslobodzujúceho rozsudku; súčasne vyjadril názor, že v jeho prípade ide tiež o prípad hodných osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., pretože v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia nebol v trestnom konaní zastúpený obhajcom, ktorého mal až od 26.04.2012 a preto dôsledné uplatnenie práv obhajoby z jeho strany ani nebolo možné;

súd prvej inštancie sa s jeho argumentáciou o splnení podmienky dôvodu hodného osobitného zreteľa v napadnutom rozsudku nevysporiadal; poukázal aj na nelogickosť napadnutého rozsudku, pretože súd prvej inštancie mu na jednej strane priznal nemajetkovú ujmu, pre priznanie ktorej musia byť splnené podmienky ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z., na druhej strane mu nepriznal nárok na náhradu škody z titulu trov obhajoby, pre priznanie ktorého musia byť splnené totožné podmienky, pretože nemajetková ujma jej tiež len súčasťou nároku na náhradu škody poškodenej osoby za situácie, keď iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením; vyjadril názor, že ak mu bola súdom priznaná nemajetková ujma, tak v dôsledku rovnakého právneho základu mu malo byť priznané právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím z titulu trov obhajoby v trestnom konaní, ktorej vznik riadne preukázal; nesúhlasil ani s výrokom napadnutého rozsudku o trovách konania, keď poukázal najmä na skutočnosť, že bol úspešný ohľadne základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože konkrétna výška prisúdenej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. aby rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil v zmysle vyhovenia žalobe v časti uplatnenej náhrady škody z titulu trov obhajoby.

2.2.2 Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 12.06.2018 (č.l. 137 spisu) k odvolaniu žalobcu prostredníctvom svojho zástupcu zopakoval, že žalobca nespĺnil zákonnú podmienku pre priznanie náhrady škody podľa § 6 ods. 2 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z., pretože nepodal sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia; nárok na náhradu škody je zásadne podmienený vyčerpaním oprávneho prostriedku; nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že podanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia by bolo neúčelné a zbytočné; vyjadril názor, že za dôvod hodných osobitného zreteľa, ktorým by bolo možné ospravedlniť nepodanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, nemožno považovať skutočnosť, že v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia nebol žalobca v trestnom konaní zastúpený obhajcom; u žalobcu nešlo o prípad povinnej obhajoby, žalobca si v priebehu prípravného konania sám obhajcu zvolil, pričom obhajca sa zúčastňoval vyšetrovacích úkonov plne mal riadne pripomienky a návrhy na dokazovanie; žalobca v prípravnom konaní ani na hlavnom pojednávaní nevypovedal, nie je teda dôvodné jeho tvrdenie, že účelne uplatňoval všetky dostupné práva v trestnom konaní; vyjadril názor, že nepodanie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia nemožno konvalidovať tvrdením, že všetky ostatné práva žalobca v trestnom konaní účelne uplatňoval; na základe uvedeného nepovažoval odvolanie žalobcu za dôvodné.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanej spore nevykonal odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovaného podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolaní podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaniach podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému písomne sa ospravedlniť žalobcovi (prvý výrok) a vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- € (druhý výrok) podľa § 388 C.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a vo výroku zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (tretí výrok) podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

4.2 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.3 Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

4.4. Odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Odvolanie žalovaného je dôvodné.

4.5.1 Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcu a žalovaného ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie popísanými v napadnutom rozsudku, z ktorých ťažiskovo vyplýva, že žalobcovi bolo uznesením zo dňa 14.03.2012 vznesené obvinenie, proti ktorému žalobca nepodal sťažnosť, pričom trestné stíhanie žalobcu neskončilo jeho právoplatným odsúdením, pretože po podaní obžaloby na súd bol žalobca rozsudkom zo dňa 24.10.2013 oslobodený spod obžaloby; zistený skutkový stav popísaný v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie bol postačujúci aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podaných odvolaniach; vzhľadom na rozsah podaných odvolaní a uplatnené odvolacie dôvody žalobcu a žalovaného je pre odvolací súd zo skutkového hľadiska v prejednávanom spore rozhodujúce, že proti uzneseniu o vznesení obvinenia nepodal žalobca sťažnosť ako riadny opravný prostriedok.

4.5.2 Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie, že v prejednávanom spore neboli splnené zákonné podmienky na priznanie uplatnenej náhrady škody z titulu trov obhajoby žalobcovi; podľa článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup, pričom v zmysle článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa možno práva na náhradu škody domáhať v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú; je zrejmé, že zákonom, ktorý vykonáva predmetné ustanovenie článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a stanovuje medze (podmienky) uplatnenia nároku na náhradu škody od štátu spôsobenej nezákonným rozhodnutím je predovšetkým zákon č. 514/2003 Z. z.; vo všeobecnosti štát (žalovaný) zodpovedá za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (§ 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.), pričom pod výkonom verejnej moci sa rozumie rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (§ 2 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.) a za orgán verejnej moci sa považuje aj štátny orgán (§ 2 písm. b/ bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z.); štát (žalovaný) za podmienok stanovených zákonom zodpovedá za škodu spôsobenú okrem iného aj nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.) a svojej zodpovednosti sa nemôže zbaviť (§ 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.); na základe uvedeného štát (žalovaný) v zásade zodpovedá aj za škodu spôsobenú orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením obvineného; na vznik zodpovednosti štátu (žalovaného) za škodu, (resp. nemajetkovú ujmu) z titulu nezákonného rozhodnutia je nevyhnutné súčasné splnenie zákonných predpokladov, ktorými sú (1) nezákonné rozhodnutie, (2) vznik škody (resp. nemajetkovej ujmy) a (3) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (resp. nemajetkovej ujmy); nezákonným rozhodnutím treba v tejto súvislosti rozumieť predovšetkým rozhodnutie orgánu verejnej moci vydané v medziach jeho právomoci, ktoré bolo na základe opravného prostriedku poškodeného (t.j. z hľadiska prejednávanej veci na základe sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia podanej žalobcom) príslušným orgánom zrušené pre nezákonnosť (§ 5 ods. 1, § 6 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z.); z uvedeného vyplýva, že len rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené príslušným orgánom možno považovať za nezákonné rozhodnutie v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. ako jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu (žalovaného) za škodu, t.j. bez zrušenia rozhodnutia pre nezákonnosť chýba jeden z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu (žalovaného) za škodu, pričom samotnú nezákonnosť rozhodnutia nemôže súd v spore o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. skúmať ako predbežnú (prejudiciálnu) otázku, pretože ju už vyriešil príslušný orgán v zrušujúcom rozhodnutí na základe opravného prostriedku poškodeného a týmto rozhodnutím je súd podľa § 6 ods. 1 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z. viazaný (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/27/2011 zo dňa 20.03.2012, sp. zn. 6Cdo/103/2011 zo dňa 30.04.2013 alebo sp. zn. 4MCdo/20/2009 zo dňa 30.05.2011); súdna prax dospela k záveru, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia má rovnaké dôsledky ako zrušenie tohto uznesenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) aj rozhodnutie o oslobodení (obvineného) obžalovaného spod obžaloby (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30.03.2011 alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/145/2011 zo dňa 12.12.2012); z uvedeného vyplýva, že v dôsledku právoplatného oslobodenia žalobcu spod obžaloby je možné dospieť k záveru, že uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 predstavuje nezákonné rozhodnutie.

4.5.3 Zákon č. 514/2003 Z. z. ako osobitnú podmienku pre priznanie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím zakotvuje povinnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný

prostriedok (t.j. v prípade uznesenia o vznesení obvinenia ide o sťažnosť); podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov; splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa; predmetná podmienka predstavuje jedno z obmedzení uplatnenia nároku na náhradu škody od štátu spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odvolací súd toto obmedzenie nepovažuje za také, ktoré narúša samotnú podstatu a zmysel práva na náhradu škody od štátu (článok 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky); zákon č. 514/2003 Z. z. navyše stanovuje možnosť na priznanie práva na náhradu škody aj v prípade nesplnenia tejto podmienky (obmedzenia) a to v prípadoch hodných osobitného zreteľa (§ 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z.); medzi stranami nebolo sporné a vyplýva to aj zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, že žalobca proti uzneseniu o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 nepodal sťažnosť; právo na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím mu preto nemožno priznať (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/173/2015 zo dňa 26.10.2016); odvolací súd tiež nezistil dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by sa nemalo trvať na nesplnení podmienky podania sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia; takýmto dôvodom hodným osobitného zreteľa nie je sama osebe skutočnosť, že žalobca nebol v čase vydania a doručenia predmetného uznesenia o vznesení obvinenia zastúpený obhajcom; podľa súdnej praxe „o prípady hodné osobitného zreteľa sa vo všeobecnosti jedná v prípadoch, keď nepodanie riadneho opravného prostriedku bolo spôsobené skutkovým alebo právnym stavom, ktorý vylučoval alebo znemožňoval jeho podanie; malo by sa jednať o okolnosti na strane účastníka, t.j. napríklad náhla nevyhnutná hospitalizácia v zdravotníckom zariadení, obmedzenie alebo strata procesnej spôsobilosti a podobne alebo na strane orgánu, ktorý nezákonné rozhodnutie vydal, t.j. napríklad nesprávne poučenie o možnosti podania opravného prostriedku, diskriminácia a podobne“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/171/2009 zo dňa 29.04.2010); z podstaty veci vyplýva, že aplikácia ustanovenia § 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z. bude prichádzať do úvahy len vo výnimočných prípadoch, v ktorých sa vyskytnú osobitné skutkové alebo právne okolnosti ospravedlňujúce nesplnenie podmienky podania riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu; rozhodujúci pritom bude stav v čase plynutia zákonnej lehoty na podanie riadneho opravného prostriedku; okolnosti osobitného zreteľa ako súčasť skutkových okolností bude súd konajúci o náhrade škody skúmať perspektívne, t.j. z hľadiska informácií, ktorými v čase plynutia zákonnej lehoty na podanie riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia poškodený disponoval alebo pri vynaložení náležitej starostlivosti v zmysle zásady vigilanti bus iura scripta sunt (práva patria bdelym) mohol poškodený disponovať a nie retrospektívne, t.j. z hľadiska informácií dostupných v čase rozhodovania o náhrade škody od štátu; pre úplnosť odvolací súd vzhľadom na to, že žalobca v podanom odvolaní založil svoju argumentáciu aj na konkrétnom rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutia súdov iných štátov nespádajú pod pojem ustálenej súdnej praxe, na ktorú by mal súd v civilnom sporovom konaní pri rozhodovaní prihliadať (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/129/2017 zo dňa 31.10.2017), a to navyše za situácie, kedy predmetnú otázku dôsledkov nepodania sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia bez splnenia dôvodov osobitného zreteľa na nárok poškodeného na náhradu škody od štátu posudzoval najvyšší súd v citovaných rozhodnutiach; na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie dospel k správne rozhodnutiu, keď žalobu žalobcu ohľadne uplatneného nároku na náhradu škody z titulu trov obhajoby zamietol, preto výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti ako vecne správny potvrdil.

4.5.4 Na druhej strane však dospel odvolací súd k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť písomne sa ospravedlniť žalobcovi za nezákonné rozhodnutie ako aj povinnosť zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2.000,- € spôsobenej nezákonným rozhodnutím, vychádza jeho rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia veci; pri rozhodovaní o tomto nároku vychádzal súd prvej inštancie z ustanovení § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka; uloženie povinnosti ospravedlnenia ani priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch však v tomto prípade nebolo možné odôvodniť aplikáciou ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (§ 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka), pretože táto právna úprava vychádza z predpokladu neoprávnenosti zásahu do osobnosti poškodeného (t.j. v rozpore s objektívnym právom), kým neoprávnenosť je spravidla vylúčená v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v rámci úradného konania, pokiaľ zásah nevybočil z medzí daných platnými predpismi (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/176/2012 zo dňa 26.09.2013), pretože pokiaľ je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie

je vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/274/2007 zo dňa 10.12.2008 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2009 pod číslom R 36/2009), preto rozhodnutie vydané oprávneným orgánom v trestnom konaní v súlade s príslušným predpismi nie je možné považovať za neoprávnený zásah do osobnosti strany trestného konania, čo vylučuje aplikáciu ustanovení § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti; predmetné uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 14.03.2012 je tak síce nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., nepredstavuje však súčasne neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu v zmysle ustanovení § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, preto podľa týchto ustanovení nemožno dospieť k záveru o dôvodnosti nároku žalobcu, ale pri rozhodovaní bolo potrebné v celom rozsahu vychádzať len z príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z.; na koľko žalobca nespĺnil všetky zákonné podmienky na priznanie uplatneného nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (bod 4.5.3 odôvodnenia), nemohol mu vzniknúť nárok na ospravedlnenie a nemajetkovú ujmu; na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie nedospel k správne rozhodnutiu, keď žalobe žalobcu ohľadne uplatneného nároku na ospravedlnenie a nemajetkovú ujmu vyhovel, preto v tejto časti napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalobca podané odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Skutkové zistenia súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov ako aj jeho právne posúdenie veci vedúce k zamietnutiu žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti však považuje odvolací súd za správne (body 4.5.1 a 4.5.3 odôvodnenia). Odvolací súd nezistil tvrdenú inú vadu konania ani porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, ktoré žalobca podľa obsahu odvolania v podstate videl v nesprávnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu jeho žaloby v časti nároku na náhradu škody z titulu trov obhajoby.

6.2 Žalovaný podané odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Skutkové zistenia súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov považuje odvolací súd za správne; odvolací súd sa však stotožnil s názorom žalovaného, že právne posúdenie veci vo vzťahu k splneniu zákonných podmienok na uloženie povinnosti žalovanému písomne sa ospravedlniť žalobcovi a na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy neboli splnené (bod 4.5.4 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe (prvý a druhý výrok) zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti zamietol a súčasne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (tretí výrok) ako vecne správny potvrdil.

8. Odvolací súd v dôsledku zmeny napadnutého rozsudku rozhodol o trovách konania podľa § 396 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie; v dôsledku zmeny napadnutého rozsudku v zmysle zamietnutia žaloby žalobcu v spojení s potvrdením napadnutého rozsudku v rozsahu zamietnutia žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti bol žalobca v spore v plnom rozsahu neúspešný (žaloba žalobcu bola v konečnom dôsledku zamietnutá

v celom rozsahu), preto podľa § 255 ods. 1 C.s.p. vznikol žalovanému proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania (trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj trov odvolacieho konania); preto odvolací súd priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, ktorý zahŕňa trovy pred súdom prvej inštancie ako aj trovy odvolacieho konania; nebolo potrebné osobitne rozhodovať o odvolaní žalobcu proti výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania, pretože tento výrok je odstránený novým rozhodnutím o trovách konania zo strany odvolacieho súdu podľa § 396 ods. 2 C.s.p.; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1

C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).